

Lisätietoja:

07.05.2014

Siru Keskinen, puh. 020 634 1372, etunimi.sukunimi@kela.fi

ISÄKUUKAUSIA PIDETTIIN RUNSAASTI VIELÄ VIIME VUONNA

Isyysvapaa ja isyysrahan maksaminen muuttuivat 1.1.2013 alkaen. Vanhan lain mukaisia isäkuukausia pidettiin kuitenkin viime vuonna vielä runsaasti. Vuonna 2013 isäkuukauden etuuksia saaneita oli 18 100. Uutta vanhempainrahan jälkeen maksettavaa isyysrahaa sai viime vuonna vasta 300 henkilöä.

Uusi isyysvapaa koski niitä perheitä, joissa äitiysraha tai adoptio-perheissä vanhempainraha alkoi 1.1.2013 jälkeen. Uuden lain mukaan isä saa isyysrahaa enimmillään 54 arkipäivää. Isyysvapaan voi pitää aiempaa joustavammin, sillä aikaisemmin 1–18 arkipäivää piti pitää ennen vanhempainrahakauden loppumista. Nyt koko vapaan voi halutessaan pitää kerralla vanhempainrahakauden jälkeen. Isyysrahopäiviä voi pitää siihen saakka kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta.

Isät käyttävät usein isyysvapaan, jonka voi pitää samaan aikaan kun äiti on äitiys- tai vanhempainvapaalla. Isä voi olla vapaalla enintään 18 arkipäivää yhtä aikaa äidin kanssa. Vuonna 2013 isyysrahaa sai äitiys- tai vanhempainrahakauden aikana 47 800 isää. Määrä on kasvanut tasaisesti viime vuosikymmeninä, mutta väheni 3 % edellisvuodesta. Vanhempainrahakauden jälkeen isyysrahaa saaneita oli 18 400, mikä on 5 % enemmän kuin edellisvuonna. Luku sisältää uuden ja vanhan lain mukaista isyysrahaa saaneet. Kaikkiaan vanhempainpäivärahoja sai 59 700 isää, mikä on 1,3 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Myös vanhempainpäiväraha saaneiden äitien määrä on laskenut viime vuosina. (Taulukko 1).

Taulukko 1. Vanhempainpäivärahan saajat vuosina 1998–2013

Vuosi	Saajat		Indeksi	
	Isät	Äidit	Isät	Äidit
1998	40 477	98 934	100,0	100,0
1999	41 635	97 883	102,9	98,9
2000	42 924	97 359	106,0	98,4
2001	43 590	96 135	107,7	97,2
2002	44 624	95 277	110,2	96,3
2003	45 605	96 637	112,7	97,7
2004	46 947	98 404	116,0	99,5
2005	47 554	99 067	117,5	100,1
2006	48 830	100 151	120,6	101,2
2007	51 159	101 150	126,4	102,2
2008	54 000	101 174	133,4	102,3
2009	54 570	102 267	134,8	103,4
2010	56 393	103 577	139,3	104,7
2011	58 808	102 845	145,3	104,0
2012	60 470	101 835	149,4	102,9
2013	59 683	100 481	147,4	101,6

Vanhempainpäivärahaa saaneiden isien määrä väheni myös kulu-
van vuoden alussa. Tammi–maaliskuussa etuusia sai 17 600
isää, kun vuotta aiemmin määrä oli 20 100. Erityisesti äitiys- ja
vanhempainrahakaudella isyysrahaa saaneita oli vähemmän kuin
viime vuonna samaan aikaan. Sen sijaan isyysrahaa vanhempain-
rahakauden jälkeen saaneiden isien määrä kasvoi hieman.

ISIEN ETUUKSIA KEHITETTY PITKÄÄN

Isyysvapaa tuli voimaan vuonna 1978, jolloin sen pituus oli 12
arkipäivää lapsen syntymän yhteydessä. Isyysvapaan pitämiseen
tarvittiin kuitenkin äidin suostumus, koska isän pitämien vapaiden
määrä vähennettiin äidin vapaasta. Vuonna 1991 isät saivat lisäksi
oikeuden omaan isyysrahaan 6 arkipäivältä, joka ei lyhentänyt
äidin vapaata. Vuodesta 1993 alkaen lapsen syntymän yhteydessä
pidetty isyysvapaa ei enää lyhentänyt vanhempainpäiväraha-
kautta. Vuosina 1997 ja 2001 voimaan tulleiden muutosten ansiosta
isät saattoivat vapaammin valita isyysvapaan ajankohdan.

Vuoden 2003 alusta isät saivat mahdollisuuden ns. bonusisyys-
rahaan. Se tarkoitti, että isä, joka oli vanhempainvapaalla van-
hempainpäiväraha-kauden viimeiset 12 arkipäivää, oli oikeutettu
isyysrahaan ylimääräisiltä 12 arkipäivältä vanhempainpäiväraha-

kauden päätyttyä. Vuoden 2007 alussa isäkuukausi määriteltiin sairausvakuutuslaissa. Isäkuukausi sisälsi 12 viimeistä vanhempainpäiväraha- ja 1–12 isyysraha-päivää. Uutta lakimuutoksessa oli se, että isäkuukauden ajankohtaa oli mahdollista siirtää. Vuonna 2010 isäkuukausi piteni kahdella viikolla siten, että isyysraha-päiviä sai enintään 24 päivää.

Uudistusten myötä etuuksia saaneiden isien määrä on kasvanut. Vuonna 1998 vanhempainpäivärahaa sai 40 500 isää. Kasvu vuoteen 2013 verrattuna on 47 %. Vertailuvuosina vanhempainpäivärahaa saaneiden äitien lukumäärän muutos on 2 %.

ISÄT VAPAALLA KESKIMÄÄRIN 24 ARKIPÄIVÄÄ

Äideille korvattiin 14,8 milj. vanhempainpäiväraha-päivää vuonna 1998. Vuonna 2013 äideille korvattuja päiviä oli 15,0 milj. (kasvu 2 %). Samaan aikaan isille korvattujen päivien määrä kasvoi 140 % ja niiden osuus kaikista vanhempainpäiväraha-päivistä kasvoi 3,9 prosentista 8,8 prosenttiin. Vapaat ovat yhä melko lyhyitä ja ne voi jakaa osiin. Vanhempainpäivärahaa saanutta isää kohti korvattiin 15 päivää vuonna 1998 ja 24 päivää vuonna 2013. (Taulukko 2).

Taulukko 2. Vanhempainpäiväraha-päivät vuosina 1998-2013

Vuosi	Vanhempainpäiväraha-päivät, 1000 kpl		Indeksi		Päiviä/saaja		Isälle korvatut päivät kaikista, %
	Isät	Äidit	Isät	Äidit	Isät	Äidit	
1998	603,8	14 777,3	100,0	100,0	15	149	3,9
1999	614,0	14 699,1	101,7	99,5	15	150	4,0
2000	632,7	14 599,3	104,8	98,8	15	150	4,2
2001	657,3	14 535,5	108,9	98,4	15	151	4,3
2002	718,4	14 258,3	119,0	96,5	16	150	4,8
2003	793,7	14 487,7	131,5	98,0	17	150	5,2
2004	840,3	14 829,2	139,2	100,4	18	151	5,4
2005	863,8	14 887,3	143,1	100,7	18	150	5,5
2006	902,6	15 024,7	149,5	101,7	18	150	5,7
2007	974,9	15 128,7	161,5	102,4	19	150	6,1
2008	1 070,4	15 235,5	177,3	103,1	20	151	6,6
2009	1 114,1	15 420,1	184,5	104,3	20	151	6,7
2010	1 175,9	15 491,7	194,7	104,8	21	150	7,1
2011	1 392,3	15 368,0	230,6	104,0	24	149	8,3
2012	1 452,2	15 175,2	240,5	102,7	24	149	8,7
2013	1 449,5	14 995,9	240,1	101,5	24	149	8,8

Sekä äitien että isien vanhempainpäivärahopäivistä 12 % korvattiin työnantajalle. Vanhempainpäiväraha maksetaan työnantajalle, mikäli työnantaja maksaa vapaalla olevalle työntekijälleen palkkaa vapaan ajalta. Lähes kaikki äitien työnantajille korvatut päivät olivat äitiysrahopäiviä. Työnantajalle korvattiin keskimäärin 60 äitiysrahopäivää. Isät saivat palkkaa yleensä äitiys- ja vanhempainrahakaudella pidetyn isyysvapaan ajalta ja työnantajalle korvattiin keskimäärin 7 isyysrahopäivää.

Vanhempainvapaan isät jakoivat harvoin äidin kanssa ennen isäkuukauden voimaantuloa. Isäkuukauden myötä vanhempainrahaa saaneiden isien määrä kasvoi, koska isäkuukausi edellytti että isä pitää vanhempainrahakauden viimeiset 12 päivää. Samalla korvattujen vanhempainrahopäivien määrä isää kohti laski. Isäkuukauden poistuttua isät keskittyivät erityisesti heille tarkoitettuihin etuuksiin ja vanhempainrahaa saaneiden isien määrä tulee vähenemään merkittävästi. Kiinnostavaa tulee olemaan se, miten isät jatkossa pitävät vapaita, nyt kun valinnan mahdollisuutta on entisestään lisätty: kuinka paljon pidetään lapsen syntymän yhteydessä, kuinka paljon säästetään myöhemmälle ja kuinka paljon vapaita kaikkiaan tullaan pitämään.

Kuvio 1. Isyysrahaa vanhempainrahakauden jälkeen saaneet ja korvatut päivät isää kohti vuosina 2003–2013

